



Документарни филм "Шта је жена?" Џастина Фолка наметнуо се као једна од најпровокативнијих премијера протекле седмице. То је документарни филм у коме десничарски новинар и писац Мет Волш иде од једног до другог релеватног саговорника у покушају да сазна одговор на питање "Шта је то жена?", успут испитујући актуелну тему пораста трансродности и транссексуалности а нарочито заступнике хормоналне и хируршке промене пола међу децом.

Филм је произвео "Дејли Вајер", десничарски медиј у великом успону који последњих неколико година улаже све више средстава у властиту филмску продукцију, о чему сам већ писао, и ово је њихов пројекат, поново изведен у сарадњи са веома способним продуцентом Даласом Сонијеом. Питање је колико се људима са "Дејли Вајера" може веровати али они тврде да им се у тренутку премијере филма сајт нашао под ДДОС нападом јер естаблишмент не жели да људи виде овај филм, и то је убрзо претворено у маркетиншко средство.

Алт-десница је имала доста успеха са својом тенденциозном документарном продукцијом а неки аутори и произвођачи попут Динеша Десоузе су постизали солидне биоскопске успехе са својим документарцима у којима се разобличавају разни греси Демократа и њихове "дубоке државе". Чињеница да се за пропаганду користе документарни филмови отвара наравно питање њихове веродостојности и припадности овој форми.

Најава за филм "Шта је жена"

Наиме, када је кренула продукција "мокументарца", филмова који користећи стилска

решења документарног филма излажу потпуно измишљене приче за које гледаоце мање или више убеђују да су "истините", упоредо су документарни филмови са приступом заснованим на објективности све више почели да се користе наративним техникама играног филма. Ово није прича о Годаровој парадигми да играни филм треба да буде као документарни а документарни као играни, већ да стилска решења за која смо навикли да нам на филму исказују непобитне чињенице сада чешће користе фикције и пропаганда него документаристи.

Речју, оно што данас колоквијално називамо документарним филмом је више стилска љуштура него суштина.

На том путу, документарни филм се у својим тренутно уметнички најпризнатијим формама одрекао неких од карактеристика на које смо навикли а то је свеобухватно сагледавање теме, постизање јасне хронологије и фактографије. Стога ако гледате уметнички вредан савремени документарни филм о потапању неког брода, пре ћете моћи да видите дуге кадрове случајних пролазника како гледају у пучину док редитељ из офа чита стихове које је писао као дете кад је први пут чуо за тај бродолом, него саговорнике из редова преживелих, спасилаца, и бродских инжењера.

Слобода и потешкоће

Ипак, конвенционалнија форма документарног филма опстала је на телевизији али и у његовим комерцијалним формама. Међутим, питање веродостојности филма се такође задржало, ако не као критеријум квалитета филма, а оно као идеолошко мерило.

У суштини, основни утисак о филму је да имамо посла са духовитим и динамичним филмом који може да комуницира са најширом публиком. Ако Мет Волш буде наставио да се бави документарним филмом као њихов протагониста, лако би могао постати Мајкл Мур америчке деснице, а могло би се рећи да није битно необјективнији од њега

Вратимо се филму "Шта је жена?" Џастина Фолка. Претходни филм овог редитеља је говорио о проблему слободе говора на америчким универзитетима где су забране наступа неких махом десничарских полемичара биле правдане тиме што би такви

Ко су мушкарци, а ко жене или кад десница удара левицом

Пише: Димитрије Војнов
недеља, 03 јул 2022 08:07

догађаји могли "тригеровати" осетљивије студенте, изазвати проблеме и нереде и сл. Тиме је изневерена аутономија универзитета и репутација места одакле креће упознавање са провокативним учењима па макар она била и идеолошки одбојна студентима. И да се Фолк држао принципијелне теме, филм би заиста и био документарни. Ипак, Фолк није одолео харизми својих саговорника, пре свега тада веома актуелног Џордана Питерсона, и филм се претворио у једну елегију о тешкоћама које су десничари имали у покушају да дођу до наступа.

Ипак, Фолк је успео да пласира овај филм у документарне кругове и да добије критике у угледним публикацијама које га нису третирали као пристрасно дело. "Шта је жена?" није доживео такву судбину, и штампа је одлучила да га бојкотије као дело које промовише трансфобију. Да ли је заиста тако?

Свакако да није морао мораторијум мејнстрим медија на писање о овом филму да нам укаже како се овде дешава нешто пристрасно, али је свакако помогао да од првог секунда кренемо да деконструишемо пропагандне технике којима се служи Фолк.

У суштини, основни утисак о филму је да имамо посла са духовитим и динамичним филмом који може да комуницира са најширом публиком. Ако Мет Волш буде наставио да се бави документарним филмом као њихов протагониста, лако би могао постати Мајкл Мур америчке деснице, а могло би се рећи да није битно необјективнији од њега.



Мет Волш у разговору са Мишеф Форсијер

Мајкл Мур је у својим филмовима врло вешто манипулисао материјалом, како раније снимљеним тако и људским са којим се сусретао. Мет Волш је за корак радикалнији од Мајкла Мура и понаша се као да је на пола пута између њега и Саше Барона Коена у документарној серији "Ко је Америка?"

У овом филму, окосница радње јесте Волшово кретање од једног до другог саговорника и постављање питања "Шта је то жена?" Ефекат тога је да нико од саговорника не уме да му одговори на то питање и онда он ту дискусију продубљује у правцу актуелних трансродних и транссексуалних трендова који се у САД јављају чешће него што је научна процена заступљености дисфорије у популацији

О томе какво је спадало Мет Волш довољно говори анегдота када је левичарска активисткиња Александрија Оказио Кортез критиковала Доналда Трампа како је недовољно урадио да помогне жртвама природних непогода у Порторику и објавила слику оштећене куће своје баке, он је направио краудфандинг кампању да се скупе паре за реновирање. Оказио Кортез и бака су одбиле помоћ, активисткиња је онда објашњавала да је бака добро и на сигурном а Волш је искористио овај случај да разобличи њен активизам као празно критизерство.

У овом филму, окосница радње јесте Волшово кретање од једног до другог саговорника и постављање питања "Шта је то жена?" Ефекат тога је да нико од саговорника не уме да му одговори на то питање и онда он ту дискусију продубљује у правцу актуелних трансродних и транссексуалних трендова који се у САД јављају чешће него што је научна процена заступљености дисфорије у популацији.

Предимензионирани микросвет

Волш вешто користи слабост наратива који се односи на једну веома ретку мањину у популацији а дигнут је на ниво националне теме, и довео је нешто веома деликатно,

Ко су мушкарци, а ко жене или кад десница удара левицом

Пише: Димитрије Војнов
недеља, 03 јул 2022 08:07

закучасто и тешко објашњиво до нивоа теме о којој би требало да уследи масовно изјашњавање. Изнета на тако велики медијски терен ова тема је истрпела тешке ударце од деснице која се позива на разум.

У мајклмуровском маниру користи постојеће видео материјале раздраганих видео материјала у којима се славе транс трендови и поставља их у контекст бруталних и веома ризичних медицинских процедура које се врше приликом промене пола, и тиме заступа тезу да је питање промене пола постало мода и барем делом резултат друштвених и медијских токова а не само истинска потреба пацијената који се подвргавају третманима не би ли олакшали своје често неподношљиво стање раскорака између духа и тела.

Коначно, као парадигматичне узима две драстичне форме медицинске и социјалне интервенције - промену пола код деце у развоју, односно учешће трансродних спортиста у женским категоријама у којима мушка тела наравно доминирају.

Руку на срце, Олимпијски комитет је још пре уласка транс трендова у жижу интересовања дефинисао анализе на основу којих ће се утврдити ког је пола такмичар. Још давне 1936. године на Олимпијским играма је био случај Доре Ратјен, немачке атлетичарке која је касније 1938. године ухапшена као трансвестит, препозната као мушко и касније је радила као конобар. Дора Ратјен је додуше специфичан случај. Наиме, родитељи су због унакажености полних органа одлучили да своје дете гаје као девојчицу јер су сматрали да такво какво је не може бити мушко.

Коначно, Волш пажљиво бира саговорнике. Сви саговорници који су му идеолошки противници се уклапају у стереотип по изгледу, начину говора и облачења и у суштини су инфериорни у односу на њега. Највећи отпор му пружа један млади професор али њега јако духовито интерпретира филмским средствима

Па ипак, случај пливачице Лие Томас јесте одјекнуо широм света, а протест осталих такмичарки што је видно надмоћна колегиница са мушким телом добила прилику да се такмичи отворио је полемику да ли је будућност спорта у подели на мушка такмичења и она за трансродне особе.

Пише: Димитрије Војнов
недеља, 03 јул 2022 08:07

Ову деоницу Фолк и Волш раде у маниру трилера-завере и снимају наступ спортисткиње којој је глас измењен (и парадоксално модулиран да звучи дубље) и њено сведочанство како је шира побуна спортисткиња спречена претњама да ће ако се буду подигле против Лие Томас бити проглашене за трансфобе и да ће им каријера бити уништена.

"Освета" у монтажи

Конечно, Волш пажљиво бира саговорнике. Сви саговорници који су му идеолошки противници се уклапају у стереотип по изгледу, начину говора и облачења и у суштини су инфериорни у односу на њега. Највећи отпор му пружа један млади професор али њега јако духовито интерпретира филмским средствима. Наиме, када професор крене у своје академско излагање, Волш га монтира користећи претапања у једну монтажну секвенцу кроз коју ствара утисак дугог а празног наклапања. Наравно, има и чисто вербалног комичног ефекта, рецимо када једну психотерапеуткињу женственог изгледа, гласа и држања пита "Шта је то жена?" а она му каже, "Не знам, ја нисам жена."



С друге стране, прошла су времена када су Мајкл Мур и Саша Барон Коен могли да праве угледне људе будалама. И Волш то јако добро користи. Наиме, када му саговорници наслуте да је дошао са агендом да их провоцира и исмеје, они прекидају разговор. Међутим, оба случаја када се то деси у овом филму - иду њему у корист. Један разговор прекине политичар који је изборио да се трансродне особе уврсте у чувени закон о људским правима из 1964. и то не би смео да ради јер је дужан да одговара јавности, а други је са педијатром која жели да оде када Волш изнесе податак да се за прекидање пубертета деци даје хормон који се користи за хемијску кастрацију робијаша силоватеља.

Применама технике манипулације архивским материјалом, интервенцијама на новоснимљеном материјалу, избором најекстремнијих пракси у области против које се бори, духовитим реторичким решењима и вештом селекцијом саговорника, Волш је са Фолком снимио филм који ће без икакве сумње бити право уживање за њихове истомишљенике, али и узбудљиво откриће за гледаоце који нису толико упућени у тему.

У одређеном смислу, и сама транс еманципација у САД је допринела настанку оваквог филма јер је омасовила једну веома специфичну и деликатну тему која је и даље тешка за разумевање већини популације. Отуд је "разуман" приступ вештих популиста као што је Волш лако раставио тај наратив на комаде

У одређеном смислу, и сама транс еманципација у САД је допринела настанку оваквог филма јер је омасовила једну веома специфичну и деликатну тему која је и даље тешка за разумевање већини популације. Отуд је "разуман" приступ вештих популиста као што је Волш лако раставио тај наратив на комаде. У периоду велике политичке поларизације, неповерења у институције, скоро свакодневних масовних убистава на јавним местима, овакви филмови наилазе на плодно тле, не само код политичких екстремиста већ и код оних који напросто не препознају америчко друштво па и културу јер више не личе оно што је пре било.

Кад десница удара левицом

"Шта је жена?" користи технике левих аутора да би промовисала једну конзервативну агенду и повратак "на старо", премда је и Саша Барон Коен у серији "Ко је Америка?" са других позиција критиковао усиљену либерализацију појединих области живота па и

Ко су мушкарци, а ко жене или кад десница удара левицом

Пише: Димитрије Војнов
недеља, 03 јул 2022 08:07

питања рода и сексуалности. Међутим, док је Мур изашао из моде а Коен не ради тако често, Волш и Фолк су искористили простор.

Њихов филм сасвим сигурно неће стићи онолико далеко као Мур који је имао блокбастер са филмом "Жеђ за насиљем" нити ће доћи у прилику да освоји "оскара" или награду у Кану. Међутим, учврстиће уверења оних који се са њима слажу и обезбедиће им доста истомишљеника међу онима који не могу да у потпуности прихвате све најновије сексуалне оријентације и опредељења и да се у свему томе снађу. Овај филм је "Дејли Вајеров" капитал у рату култура.

Филм су премијерно приказали 1. јуна, почетком Месеца Поноса који се слави у САД и широм света. За 14. јун "Дејли Вајер" је заказао премијеру вестерна у ком главну улогу игра Ђина Карано, поништена глумица из серије "Мандалоријан" којим ће своју публику вратити у времена једноставније црно-беле поделе и питкије популарне културе из времена кад се знао поредак, ко су мушкарци а ко жене, ко хероји а ко зликовци. Карактер ових премијера каже све.

[\(PTC\)](#)